

TJS

TJSS

İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TOPKAPI UNIVERSITY
Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi
Topkapı Journal of Social Sciences

Derginin Sahibi / Owner:

İstanbul Topkapı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı, Nihat KIRMIZI

Genel Koordinatör / General Coordinator:

İstanbul Topkapı Üniversitesi Rektörü, Emre ALKİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief:

Zeynep Banu DALAMAN

Yazı İşleri Müdür Yardımcısı / Deputy Editor-in-Chief:

Gökhan AK

ISSN: 2822-3853

Yayın Aralığı / Publication Period: Yılda 2 sayı – 6 ayda bir

2023 © TJSS

Bu derginin tüm hakları TJSS adına İstanbul Topkapı Üniversitesi'ne aittir.
İzin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi (TJSS), Google Scholar ve Base (Bielefeld Academic Search Engine)
tarafından taranmakta ve Dergipark'ta yer almaktadır.

Yayın Kurulu / Editorial Board

Zeynep Banu DALAMAN (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor-in-Chief)

Gökhan AK (Yazı İşleri Müdür Yardımcısı / Deputy Editor-in-Chief)

Ali HALICI

Emine Dilay GÜNEY

Ferma LEKESİZALIN

Berrin Ceylan ATAMAN

Suat DÖNMEZ

Yayın Sorumluları / Editorial Executives

Sanem SANCAR

Hakan ÇAKAN

Kapak Tasarım ve Dizgi / Design:

Fihrist Kitap

Matbaa / Printing House:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.

(Sertifika No: 46519)

İletişim / Contact:

tjss@topkapi.edu.tr

TJSS

İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TOPKAPI UNIVERSITY
Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi
Topkapı Journal of Social Sciences

Yayın Danışma Kurulu / Editorial Advisory Board

Abhilasha SINGH, Emirikler Amerikan Üniversitesi, BAE
Derya DEMİRDİZEN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Diego OLIVA, University of Guadalajara, Meksika
Eduardo José Marcos CAMILO, Universidade da Beira Interior, Portekiz
Elira TURDUBAEVA, University of Cental Asia, Kırgızistan
Emine YAVAŞGEL, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Emrah AYDEMİR, Fırat Üniversitesi, Türkiye
Fabio L. GRASSİ, Sapienza Üniversitesi, İtalya
Fedwa JEBLİ, International University of Rabat, Fas
Göran THERBORN, Linnaeus Üniversitesi, İsveç
İbrahim SİRKECİ, Üniversitesi, Salford Business School, İngiltere
Kenan ÖZKAN, Altınbaş Üniversitesi, Türkiye
Murat GÜREŞÇİ, Giresun Üniversitesi, Türkiye
Oğuz DEMİREL, Düzce Üniversitesi, Türkiye
Ömer ÇAHA, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Türkiye
Özgür Havel ÇINAR, Greenwich Üniversitesi, İngiltere
Philippe DROZ-VİNCENT, SciencesPo Grenoble, Fransa
Ruşen KELEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Özlem Zeynep ÜSKÜL ENGİN, Galatasaray Üniversitesi, Türkiye
William L. ROSENBERG, Drexel Üniversitesi, ABD

Bu Sayıda Emeği Geçen Hakemler / Readers Who Have Contributed in this Edition

Gökhan AK
Pınar AKARÇAY
Ceren AVCIL
Mine DEMİRTAŞ
Gül DERTLİ
Suat DÖNMEZ
Melih GÖRGÜN
Aziz Tamer GÜLER
Mehmet Cem OĞULTÜRK
Enver Emre ÖCAL
Burcu ÖZGÜL
Kenan ÖZKAN

TJSS

İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TOPKAPI UNIVERSITY
Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi
Topkapi Journal of Social Sciences

Alan Editörleri / Field Editors

Psikoloji / Psychology
Duysal AŞKUN ÇELİK
Melike CEYLAN

Güzel Sanatlar / Fine Arts
Bünyamin ÖZGÜLTEKİN
Emine Dilay GÜNEY

*Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler /
Political Science and International Relations*
Suat DÖNMEZ
Gökhan AK

İletişim Bilimleri / Communication Sciences
Mine DEMİRTAŞ
Bahar AKIN

Sosyoloji / Sociology
Zeynep Banu DALAMAN
Ceren AVCİL

Edebiyat-Dil / Language and Literature
Ferma LEKEŞİZALIN
Elvan KARAMAN MEZ

Tarih / History
Metin HÜLAGÜ
Enver Emre ÖCAL

*İşletme ve Yönetim Bilişim Sistemleri /
Business and Management Information Systems*
Dilek ÇINAR
Bora GÜNDÜZYELİ

Yeni Medya / New Media
Selime BÜYÜKGÖZE
Aziz Tamer GÜLER

Yardımcı Editörler / Asst. Editors:

Furkan TOZAN
Muhammet ÖZCAN

i  i n d e k i l e r / c o n t e n t s

11

Osmanlı-Türk Modernleşmesinden Cumhuriyet'e Modernizm
Gökhan AK

25

Cumhuriyetin Kuruluşunda İşlevsel Güç Olarak Milli Basın ve Atatürk'ün
Gazeteci Kişiliği
Nur Esra ATMACA

49

Tek Parti Dönemi'nde Bağımsız Milletvekilliği Uygulaması ve Türk Siyaseti
Üzerindeki Etkisi
Derya BALTACI

61

Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Tiyatromuz
Nurhan TEKEREK

81

1960'lı Yıllarda Türk Sinemasında Oyuncu Yargılama Merkezi Olarak Türk
Film Prodüksörleri Cemiyeti Pratiği
Deniz YEŞİL

99

Hakkı Süha Gezgin'in Gözünden Cumhuriyet'e Giden Yolda İstanbul'da
Gündelik Hayatın Değişimi: 1920-1923
Abdullah TOK & Burcu ÖZTÜRK GENÇ

123

1923'ten Günümüze Türkiye'nin Yüz Yıllık Göç Tarihi
Hiba Nur KARADAĞ

139

1929 Buhranı'nın Türkiye Üzerindeki İktisadi Etkileri ve Dış Basının
Gözünden Türkiye'deki İktisadi Kriz
Kader AKDAĞ SARI

155

İngiltere'de 17 ve 18. Yüzyıllarda Uygulanan Bazı İlginç Vergiler ve
Toplumsal Etkileri
Funda BUZ

167

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının Panel Veri Analizi Kullanılarak
İşsizlik Üzerine Etkisinin Araştırılması
Ümmühan AKHİSAR & Enver Alper GÜVEL

Sevgili okuyucular,

Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi'nin beşinci sayısına hoş geldiniz! Bu sayımızda sizlere çeşitli disiplinlerden önemli çalışmalar sunmaktan gurur duyuyoruz. Dergimizin amacı, sosyal bilimler alanında kaliteli araştırmaları yayınlamak ve akademik bir platform sağlamaktır. Bu sayıda, çeşitli konuları ele alan makaleler ve araştırmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların, alanında uzman araştırmacılar tarafından titizlikle incelendiğini ve seçildiğini belirtmek isteriz.

Bu sayıda yer alan ilk sekiz makale, İstanbul Topkapı Üniversitesi tarafından düzenlenen “Yüz Yıllık Cumhuriyet ve Türk Modernleşmesi Sempozyumu”nda sunulan bildirilerden oluşmaktadır. Sempozyum, Cumhuriyet'in 100. yılında Türk modernleşmesinin durumunu değerlendirmeyi ve başlangıçta belirlenen hedefler ile mevcut durum arasındaki farkları ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışma, Cumhuriyet'in ve Türk modernleşmesinin kazanımlarını ileriye taşımak için akıl ve bilim ışığında gereken bilgi havuzuna katkı sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, bu bildirilerin bir kısmı, Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yıl dönümü vesilesiyle İstanbul Topkapı Üniversitesi Yayınları tarafından hazırlanan “Yüz Yıllık Cumhuriyet ve Türk Modernleşmesi” kitabında da yayınlanmıştır. Kitapta farklı üniversitelerden ve farklı alanlarda uzman akademisyenlerin değerli düşünceleri yer almaktadır. Her bir akademisyen, kendi alanındaki yansımaları ve tarihsel boyutuyla Türk modernleşmesini ele almıştır.

Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi (TJSS) beşinci sayısında, Osmanlı-Türk modernleşmesinden Cumhuriyet'e odaklanan Gökhan Ak'ın makalesiyle başlamaktadır. Ardından, Cumhuriyetin kuruluşunda millî basının işlevsel gücü ve Atatürk'ün gazeteci kişiliği hakkında Nur Esra Atmaca'nın çalışması yer almaktadır. Derya Baltacı, Tek Parti Dönemi'nde bağımsız milletvekilliği uygulamasının Türk siyaseti üzerindeki etkisini ele almaktadır. Nurhan Tekerek, Cumhuriyet'in ilanından günümüze tiyatromuzun değişimini ele almıştır. Deniz Yeşil, Türk Film Prodüktörleri Cemiyeti'nin 1960'lı yıllarda Türk sinemasında oyuncu yargılama merkezi olarak nasıl işlev gördüğünü incelemektedir. Abdullah Tok ve Burcu Öztürk Genç, Hakkı Süha Gezgin'in gözünden 1920-1923 yılları arasında İstanbul'da gündelik hayatın Cumhuriyet'e giden yolunda nasıl değiştiğini anlatmaktadır. Hiba Nur Karadağ'ın makalesi, Türkiye'nin 1923'ten bugüne kadar olan göç politikalarını inceleyerek, evrimlerini ve etkilerini kapsamlı bir şekilde analiz etmektedir. Kader Akdağ Sarı ise 1929 Buhranı'nın Türkiye üzerindeki ekonomik etkilerini ve dış basının bu krizi nasıl değerlendirdiğini incelemektedir. Funda Buz, 17 ve 18. yüzyıllarda İngiltere'de uygulanan ilginç vergileri ele almaktadır. Son olarak, Ümmühan Akhisar ve Enver Alper Güvel, panel veri analizi kullanarak doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının işsizlik üzerindeki etkisini araştırmaktadır.

Editör olarak, dergimizin kalitesini ve çeşitliliğini artırmak için sürekli çalışmaktayız. Bu sayıda yer alan yazıların sizlere değerli bilgiler sunacağına inanıyoruz ve gelecek sayılarımızda da aynı özeni göstereceğiz.

Okuyucularımızın geri bildirimleri bizim için son derece değerlidir. Sizlerden gelen görüşler doğrultusunda dergimizi daha da geliştirmek için çaba sarf ediyoruz. Bu nedenle, yazılarımızı okurken düşüncelerinizi bizimle paylaşmanızı rica ediyoruz.

Keyifli bir okuma deneyimi geçirmenizi dileriz.

Saygılarımla,

Doç. Dr. Zeynep Banu DALAMAN (Sorumlu Yazı İşler Müdürü)

FROM THE EDITOR

Dear readers,

Welcome to the fifth issue of the Topkapi Journal of Social Sciences! In this issue, we are excited to present you with important studies from various disciplines. The goal of our journal is to publish high-quality research in the field of social sciences and provide an academic platform. This issue includes articles and research papers on various topics. It's important to note that these studies have been carefully reviewed and selected by expert researchers in their respective fields.

The first eight articles in this issue consist of papers presented at the "100 Years of the Republic and Turkish Modernization Symposium" organized by Istanbul Topkapi University. The symposium aimed to evaluate the state of Turkish modernization on the 100th anniversary of the Republic and highlight the differences between the initial goals and the current situation. This work aims to contribute to the necessary pool of knowledge to advance the achievements of the Republic and Turkish modernization through reason and science. Furthermore, some of these papers have also been published in the book "100 Years of the Republic and Turkish Modernization" prepared by Istanbul Topkapi University Publications on the occasion of the 100th anniversary of the Republic's establishment. The book features valuable insights from expert academics from different universities and fields. Each academic has addressed the reflections of Turkish modernization in their respective fields and its historical dimension.

The Topkapi Journal of Social Sciences (TJSS) begins its fifth issue with Gökhan Ak's article focusing on Ottoman-Turkish modernization and the Republic. This is followed by Nur Esra Atmaca's study on the functional power of the national press in the establishment of the Republic and Atatürk's journalist personality. Derya Baltacı discusses the impact of independent parliamentary membership during the Single-Party Period on Turkish politics. Nurhan Tekelek examines the transformation of our theater from the proclamation of the Republic to the present day. Deniz Yeşil examines how the Turkish Film Producers Association functioned as a center for actor judgment in Turkish cinema in the 1960s. Abdullah Tok and Burcu Öztürk Genç narrate how daily life in Istanbul changed on the path to the Republic between 1920-1923 through the eyes of Hakkı Süha Gezgin. Hiba Nur Karadağ's article focuses on Turkey's migration policies from 1923 to the present day, providing a comprehensive analysis of their evolution and impact. Kader Akdağ Sarı examines the economic effects of the 1929 Great Depression on Turkey and how the foreign press evaluated this crisis. Funda Buz discusses interesting taxes applied in England in the 17th and 18th centuries. Finally, Ümmühan Akhisar and Enver Alper Güvel investigate the impact of foreign direct investment on unemployment using panel data analysis.

As the editor, we are continuously working to improve the quality and diversity of our journal. We believe that the articles in this issue will provide you with valuable information, and we will continue to show the same care in our future issues.

Feedback from our readers is highly valuable to us. We strive to improve our journal based on your opinions. Therefore, we kindly request you to share your thoughts with us while reading our articles.

We wish you an enjoyable reading experience.

Best regards,

Assoc. Prof. Dr. Zeynep Banu DALAMAN (Editor-in-Chief)